

EURÓPSKA ÚNIA



## **Národný projekt:**

### **Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie mimovládnych neziskových organizácií**

Realizátor projektu: MV SR, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti  
ITMS: 27130330032, 27140130201

Hlavná aktivita 1:

Analýza stavu, potrieb a zahraničných skúseností s akreditáciou MNO

Podaktivita 1.3:

Analýza potrieb špecifických cieľových skupín

## **Názov správy:**

**Analýza potrieb prijímateľov zdrojov - mimovládnych neziskových organizácií (správa zo série piatich fókusových skupín)**

**Gestor:** PDCS, o. z.

**Autor:** Mgr. Bohdan Smieška

Bratislava 2014

## Obsah

1. Kontext .....	3
2. Metóda fókusových skupín .....	4
3. Výber účastníkov pre fókusové skupiny .....	5
4. Scenár fókusových skupín .....	6
5. Pribeh fókusových skupín a komparácia podľa miest konania .....	7
Otázka č 1: Čo považujete z vlastných skúseností pri aktuálnom modeli uchádzania sa o verejné zdroje, resp. ich čerpania za prínosné? (Čo funguje dobre?) .....	7
Otázka č. 2: Čo považujete za neprínosné a ako by ste zadefinovali konkrétne prekážky (z hľadiska formy aj obsahu) pri uchádzaní sa, resp. čerpaní verejných zdrojov? .....	8
Otázka č. 3: Aké momentálne návrhy riešení na zlepšenie súčasného stavu by ste formulovali? .....	9
Otázka č. 4 (po prezentácii CpF): Dokážete si predstaviť existenciu na webe fungujúceho modelu umožňujúceho akreditáciu MNO? Ak áno, aké aspekty sa vám po jeho prvom predstavení zdajú podstatné pre jeho užitočné fungovanie? Načo netreba zabudnúť? Čo vám eventuálne prekáža? .....	10
Otázka č. 5: Keďže potreba zavedenia modelu akreditácie prichádza rovnako z prostredia MNO ako i VS, skúste si predstaviť, že ste na druhej strane. Ste tými, ktorí majú verejné zdroje zodpovedne a transparentne spravovať a poskytovať. Čo všetko by ste potrebovali vedieť o potenciálnych prijímateľoch, aby ste dokázali odlíšiť dôveryhodné organizácie od ostatných a aké procedúry sú nevyhnutné pre efektívny spôsob tohto rozlíšenia? .....	12

## 1. Kontext

Séria piatich fókusových skupín s prijímateľmi verejných zdrojov – mimovládny neziskovými organizáciami (ďalej len „MNO“) - je súčasťou prvej fázy analýzy potrieb cieľových skupín národného projektu "Zvyšovanie transparentnosti neziskového sektora a kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami cez mechanizmus akreditácie MNO", ktorý sa prostredníctvom Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti realizuje na pôde Ministerstva vnútra SR, pričom jeho cieľom je vytvoriť objektívny a transparentný systém akreditácie MNO a zabezpečiť tak vyššiu mieru transparentnosti, profesionality, kvality ľudských zdrojov a kvality služieb MNO, ako aj zlepšenie predpokladov pre efektívny manažment verejných financií na strane poskytovateľov i prijímateľov.

Jedným z dôvodov pre vznik projektu je rastúca potreba verejnej správy posúdiť MNO tak, aby boli „čitateľnejšie“ pre poskytovateľov verejných prostriedkov, a zároveň aby sa minimalizoval subjektivismus pri posudzovaní ich schopností v procesoch pridelenia verejných prostriedkov. Berúc do úvahy, že neziskový sektor predstavuje cca 40.000 subjektov, je súčasná situácia nedostatočná a vyžaduje si vytvorenie nového nástroja.

Hoci sa projekt realizuje na objednávku verejnej správy, existuje predpoklad, že jeho výstup bude rovnako prínosný pre prostredie mimovládneho sektora. Z vlastných aj sprostredkovaných skúseností vieme, že pre MNO je dôležitou potrebou znížiť administratívnu náročnosť v rámci jednotlivých výziev a dotačných konaní a odbúrať duplicitu a opakované preukazovanie skutočností, ktoré už verejná správa má v systéme zavedené.

Zámerom projektu je preto vytvoriť metodiku využívajúcu elektronické dáta o MNO umožňujúcu verejnej správe (ďalej len VS) a iným akreditačným autoritám stanovovať stupne oprávnenosti žiadateľov o verejné zdroje a umožňujúcu prehľadnú klasifikáciu žiadateľov z hľadiska niektorých aspektov ich transparentnosti a výkonnosti. VS a MNO budú môcť využívať systém vo svojej praxi na účely akreditácie ako aj na informačné, rešeršné či sumarizačné účely.

Využívanie metodiky a informačného systému VS by mohlo znamenať pre MNO zníženie administratívnej záťaže v procese uchádzania sa o verejné prostriedky. Dôjde k zníženiu rizika neefektívneho používania verejných zdrojov alokovaním pre subjekty, ktorým budú chýbať základné predpoklady pre štandardný výkon a administratívne zvládnutie prijatia financií.

## 2. Metóda fókusových skupín

Pre analýzu potrieb jednej z dvoch hlavných cieľových skupín projektu, v našom prípade MNO, bola zvolená metóda fókusových skupín (focus groups), ktorá je štandardnou kvalitatívnou metódou sociologického výskumu. Pracuje sa na nej pomocou kladenia otázok ich účastníkom i prostredníctvom navodzovania modelových situácií s kolektívom ľudí, pričom rozhovory / výpovede sú precízne zaznamenávané. Ide teda o hĺbkový rozhovor so skupinou ľudí, pri ktorom sú zaznamenávané jednak jednotlivé názory účastníkov diskusie, jednak nápady a názory celého kolektívu vyplývajúce z diskusie, ak k takým situáciám dôjde.

Metóda fókusových skupín sa používa v situácii, keď zámerom výskumu je získať informácie od rôznorodých respondentov, pričom v tomto prípade ich tvorili predstavitelia MNO zo všetkých regiónov Slovenska, ktorí majú skúsenosť s uchádzaním sa, resp. čerpaním verejných prostriedkov. Cieľom výskumu bolo získať čo najširšiu percepciu súvisiacu so súčasnou praxou pri uchádzaní sa, resp. čerpaní verejných zdrojov, identifikovať prekážky, ktoré limitujú prístup k verejným zdrojom v prostredí MNO a navrhovať spôsoby ich eliminácie. V druhej časti každej fókusovej skupine boli účastníci oboznámení s možnými modelmi akreditácie (hlavným výstupom projektu) a mali príležitosť jednak vyjasniť si účel a funkciu navrhovanej predstavy, rovnako tak komentovať – korigovať resp. s odôvodnením prijať, či odmietnuť navrhované modely.

Keďže realizátori predpokladali, že daná téma je pomerne široká a účastníci môžu disponovať rozličnou mierou vhladu, pretože existuje veľké množstvo premenných, rozhodli sa pre metódu fókusových skupín jednak z dôvodu komparácie názorov z rôznych regiónov a jednak predpokladali, že samotná dynamika skupiny počas ktorejkoľvek fókusovej skupiny môže pomôcť formulovať jej účastníkom ich názory.

### 3. Výber účastníkov pre fókusové skupiny

Pre náš zámer zapojiť čo najväčší počet reprezentantov MNO zo všetkých častí Slovenska sme sa rozhodli zorganizovať sériu piatich stretnutí. Miestami realizácie sa stali v priebehu mesiaca máj 2014 postupne mestá Banská Bystrica, Košice, Žilina a 2 x Bratislava. Keďže z dôvodu neoprávnenosti nákladu na úhradu odmeny pre účastníkov fókusových skupín sme nedokázali zabezpečiť zamýšľanú vytipovanú vzorku aktérov podľa jednotlivých sektorov i úrovne motivácie, rozhodli sme sa na jednotlivé fókusové skupiny pozývať široké spektrum MNO vo všetkých regiónoch, i s rizikom, že sa prihlási viac účastníkov ako je pre metódu fókusovej skupiny žiaduce a že nebudeme mať dostatočný vplyv na pestrosť jednotlivých skupín.

Na pozývanie sme využili svoju databázu kontaktov na MNO vo všetkých regiónoch a kontaktmi zo svojich databáz prispeli aj partneri projektu – Centrum pre filantropiu (ďalej len „CpF“) a Nadácia Socia. Napokon sa nám podarilo dosiahnuť nasledovnú účasť:

- Banská Bystrica – 8 účastníkov
- Košice – 16 účastníkov
- Žilina – 7 účastníčok
- Bratislava 1. stretnutie – 11 účastníkov
- Bratislava 2. stretnutie – 9 účastníkov

Z hľadiska sektorovej príslušnosti v rámci MNO bolo z celkového počtu 52:

- najviac 25 účastníkov zastupujúcich poskytovateľov sociálnych služieb
- 6 účastníkov prišlo z prostredia slovenských grantových nadácií
- 3 účastníci prišli zo združení zriadených cirkvou
- 3 z oblasti umenia a kultúry
- 2 z oblasti mládežníckych organizácií
- zvyšok z rôznych ďalších

Z celkového počtu 52 účastníkov fókusových skupín boli 5 účastníci z tzv. strešných asociácií – všetci navštívili FG v Bratislave.

## 4. Scenár fókusových skupín

Zodpovednosť za prípravu i realizáciu fókusových skupín malo PDCS, ale keďže výstup zo série stretnutí je smerovaný k partnerovi projektu CpF, bol návrh scenára konzultovaný a pripomienkovaný práve s touto organizáciou. Pôvodne bol pripravený scenár s väčším počtom otázok, ale už počas prvej fókusovej skupiny v Banskej Bystrici sa ukázalo, že scenár je potrebné modifikovať a redukovať na nasledujúcu úroveň nižšie uvedených otázok:

### **Fokusové skupiny so zástupcami MNO (prijímateľmi verejných zdrojov)**

1. *Úvod: privítanie, predstavenie, zadefinovanie základného rámca a pravidiel metódy fókusovej skupiny, plus informovanie o anonymizácii výpovedí, forme výstupu a jeho použití – facilitátor (10 min.)*
  - *Predstavenie projektu AMNO - facilitátor (5 min.)*
2. *Otázky pre účastníkov kladené facilitátorom pri vedení úvodného bloku diskusie (cca 50 min):*
  - *Čo považujete z vlastných skúseností pri aktuálnom modeli uchádzania sa o verejné zdroje, resp. ich čerpania za prínosné? (Čo funguje?)*
  - *Čo považujete za neprínosné a ako by ste zadefinovali konkrétne prekážky (z hľadiska formy aj obsahu) pri uchádzaní sa, resp. čerpaní verejných zdrojov?*
  - *Aké momentálne návrhy riešení na zlepšenie súčasného stavu by ste formulovali?*
3. *CpF – predstavenie pripravovaného modelu akreditácie: východiská, proces, možný formát modelu (cca 10 – 15 min.)*
4. *Otázky kladené facilitátorom po prezentácii CpF (cca 40 min.):*
  - *Dokážete si predstaviť existenciu na webe fungujúceho modelu umožňujúceho akreditáciu MNO? Ak áno, aké aspekty sa vám po jeho prvom predstavení zdajú podstatné pre jeho užitočné fungovanie? Načo netreba zabudnúť? Čo vám eventuálne prekáža?*
  - *Keďže potreba zavedenia modelu akreditácie prichádza rovnako z prostredia MNO ako i VS, skúste si predstaviť, že ste na druhej strane. Ste tými, ktorí ich majú zodpovedne a transparentne poskytovať. Čo všetko by ste potrebovali vedieť o potenciálnych prijímateľoch, aby ste dokázali odlišiť dôveryhodné organizácie od ostatných a aké procedúry sú nevyhnutné pre efektívny spôsob tohto rozlíšenia?*
5. *Záver - zhrnutie fókusových skupín – facilitátor požiadava účastníkov o formulovanie vecí, ktoré sa v rámci prebehnuvšej diskusie zdajú najkľúčovejšie. Upozorní, že cieľom nie je získanie konsenzu skupiny, ale farebného obrázku rozmanitých skúseností a odporúčaní. (10 min.)*

## 5. Priebeh fókusových skupín a komparácia podľa miest konania

### Otázka č 1: Čo považujete z vlastných skúseností pri aktuálnom modeli uchádzania sa o verejné zdroje, resp. ich čerpania za prínosné? (Čo funguje dobre?)

Charakteristickým zistením zo všetkých fókusových skupinách je skutočnosť, že pri takto formulovanej otázke nastalo chvíľu ticho. Napokon sa diskusia rozprúdila a účastníci formulovali rôzne postrehy, ktoré vyzdvihovali jednotlivé pozitívne skúsenosti reprezentujúce súčasnú prax. Je potrebné rozlišovať medzi príkladmi, ktoré boli systémového charakteru a príkladmi, ktoré reprezentovali pozitívnu skúsenosť skôr sa zo systému vymykajúcu (napr. ľudský faktor, dôvera medzi konkrétnymi aktérmi z rôznych sektorov na miestnej, regionálnej úrovni).

Vo všetkých piatich fókusových skupinách viacerí účastníci opakovane artikulovali veľmi **dobrú skúsenosť so sprostredkovateľskou rolou slovenských grantových nadácií pri prerozdeľovaní prostriedkov z verejných zdrojov** (napr. EEA, švajčiarsky finančný mechanizmus). Za všetky uvádzame dva príklady: „Sprostredkovanie financií prostredníctvom nadácií je jednoduchšie ako cez ministerstvá – cez štát vás odkážu na príručku, cez nadáciu vám poradia – nikdy vám cez štát nepovedia, čo presne nebolo v poriadku, keď vám neprejde projekt“, alebo: „Hlavný rozdiel je, že cez nadácie je to zrozumiteľné a cez štát nie. Nadácie majú skúsenosť s projektmi, v štátnych inštitúciách je veľká časť ľudí ochotná, ale chýba im praktická projektová skúsenosť, nerozumejú otázkam – výhodou je praktická skúsenosť donorov, sprostredkovateľská rola nadácie je v tomto smere veľmi užitočná.“

Za systémové príklady zažitej dobrej praxe možno považovať i opakovane artikulovanú **dobrú skúsenosť s uchádzaním sa, resp. čerpaním zdrojov priamo z európskej úrovne**. Táto skúsenosť bola viacerými účastníkmi rámcovaná ako „prejav vyššej úrovne dôvery a partnerstva“ ako je tomu v podmienkach sprostredkovateľskej role slovenských štátnych orgánov pri prerozdeľovaní fondov Európskej únie (ďalej len „EÚ“).

Rovnako je možné zo všetkých fókusových skupín zovšeobecniť oceňujúcu artikuláciu **fungujúceho mechanizmu asignácie 2% z daní, či systém zálohových platieb pri čerpaní z dotácií, resp. fondov EÚ**.

Ako uvádzame vyššie, približne polovicu všetkých účastníkov fókusových skupín tvorili poskytovatelia sociálnych služieb. Väčšina z nich sa zhodla na artikulovanom pozitíve, ktorým je **fungujúci systém sektorovej akreditácie** (hoci podmienky jej splnenia boli definované ako náročné), ktorý potom oprávňuje čerpať verejné prostriedky. Jeden z bratislavských účastníkov z mládežníckej organizácie rovnako uviedol ako príklad dobrej praxe systém sektorovej akreditácie, ktorý následne umožňuje organizáciám čerpať prostriedky z dotačných schém Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR počas trojročného obdobia. Z hľadiska komparácie medzi jednotlivými fókusovými skupinami v rôznych mestách sme nespozorovali výraznejšie rozdiely v definovaní príkladov dobrej praxe.

## Otázka č. 2: Čo považujete za neprínosné a ako by ste zadefinovali konkrétne prekážky (z hľadiska formy aj obsahu) pri uchádzaní sa, resp. čerpaní verejných zdrojov?

To, čo sa dá pri druhej otázke zovšeobecniť naprieč všetkým piatimi fókusovými skupinami, je predovšetkým:

- opakovane vyjadrený problém **absencie dôvery zo strany VS voči MNO (ale i naopak)**
- **prílišný formalizmus pri posudzovaní vstupov i výstupov projektov / žiadostí,**
- **veľká administratívna záťaž ležiaca na pleciach prijímateľov verejných zdrojov,**
- **nízka kompetencia mnohých úradníkov** vyplývajúca z veľkej fluktuácie
- či **nevyvážené zmluvné vzťahy** - „poskytovateľ nie je sankcionovaný, keď neplní podmienky, ako napr. meškanie platieb“, menenie pravidiel počas procesu a pod.

Artikulovaná bola viacerými spôsobmi i pochybnosť o **schopnosti VS posúdiť organizáciu na základe kvality**, kedy podľa viacerých účastníkov vyhodnotí lepšiu organizáciu ako tú horšiu a potom, keď nastane problém v dôsledku prisúdenia zdrojov organizácii s nedostatkom kapacít, sa generalizuje neziskový sektor ako nedôveryhodný a neprofesionálny.

Samostatnú kategóriu tvoria **výhrady voči administratívnej náročnosti už v procese uchádzania sa o verejné zdroje**: „Napríklad projektovú registráciu na Ministerstve vnútra SR - čakali sme vyše mesiaca – je to zaťažujúce, nie je to fungujúce ani systematické“, či „Verejná správa by mala mať fungujúce registre. Problém je v tom, že projekt ešte nie je schválený, ale už nám vznikajú náklady. Lepšie by bolo, keby tie doklady požadovali až po schválení“, alebo „Čo sa týka potvrdení od úradov – keď štát tieto informácie má – či som dlžníkom zdravotnej poisťovne, či nekrátime dane, veci z on-line systému finančného riaditeľstva, výpis z registra trestov – prečo ich musíme stále dokladať?“

Ďalšou prekážkou, tentoraz už pri čerpaní verejných prostriedkov, ktorú je možné zovšeobecniť, pretože k nej referovali účastníci vo všetkých skupinách, je problém **nedostatočnosti kapacít organizácií pri manažovaní verejného obstarávania**.

Z hľadiska komparácie medzi jednotlivými fókusovými skupinami bol iba v Bratislave širšie formulovaný problém **nedostatku kapacít orgánu verejnej správy vo vzťahu ku efektívnej kontrole a monitoringu kvality**: „Druhá previazaná vec je kontrola – veľmi často z hľadiska objemu majú ministerstvá nastavené kritériá, ale nerobia kontrolu a monitoring – napr. v sociálno-právnej ochrane dlhodobu organizácie upozorňujú, že niektorí poskytovatelia nespĺňajú kritériá, ale ministerstvo nemá monitorovací systém a kontrolu na mieste nemá kto vykonať.“ Výhrada vychádza zo skúsenosti, že kontrolné orgány často striktne bazírujú na dodržaní všetkých formálnych aspektov bežnej prevádzky projektov, ale nie sú schopné zaregistrovať a sankcionovať fundamentálne nedostatky v kvalite realizácie projektu, či odbornej činnosti.



### Otázka č. 3: Aké momentálne návrhy riešení na zlepšenie súčasného stavu by ste formulovali?

Účastníci fókusových skupín navrhovali rôzne spôsoby riešení prekážok a problémov, formulovaných na základe predošlej otázky. Nebolo možné badať zásadné rozdiely z hľadiska porovnania jednotlivých fókusových skupín, pri väčšine návrhov nebolo možné postrehnúť žiadne prejavy verbálneho, či neverbálneho nesúhlasu ostatných prítomných.

Vo vzťahu k vysokej administratívnej záťaži v procese uchádzania sa o verejné zdroje jeden účastník z Bratislavy za súhlasu skupiny navrhoval toto: „Riešením môže byť maximálna **elektronizácia a prepojenie registrov** – ale nie taká, že je to zložitejšie elektronicky, ako poslať papierom. Ak to bude rozumné, môže to zabrániť duplicitu“. Ďalší ho s určitou mierou skepticizmu doplnil takto: „Riešením byrokracie a neustáleho dodávania potvrdení by mohol byť aspoň **jeden zakladač pre organizáciu na jednom úrade**. Napríklad na jednom úrade práce idem do troch dverí a do každej musím doniesť originál toho istého potvrdenia.“

Medzi inými návrhmi sa objavil taký, ktorý by umožnil **rozlišovať administratívnu náročnosť pri menších a väčších objemoch dotácií / grantov**.

Iný účastník nadviazal na príklady dobrej praxe a navrhoval, aby **maximum dotačných programov** či z EÚ, alebo rozpočtov, bolo **riadených slovenskými sprostredkovateľskými nadáciami na základe ich špecializácie**.

Viacerí účastníci a účastníčky sa prihovárali za **udeľovanie viacročných grantov**, pričom podľa artikulovaných skúseností sa už takáto prax udomácňuje napr. v košickej VÚC pri podpore sociálnych služieb.

Účastník z Banskej Bystrice ďalej navrhoval **zaviesť dvojkolové výzvy** pri uchádzaní sa o verejné zdroje, pričom uchádzač by až po postupe do užšieho výberu bol vyzvaný predložiť všetky potvrdenia.

Niektoré z účastníčok navrhovali pozrieť sa na to, ako funguje systém akreditácie v oblasti poskytovania sociálnych služieb, pretože by mohol byť inšpiratívnym riešením aj pre iné oblasti.

Ďalšia kategória návrhov súvisela s **potrebou prehlbovania dôvery medzi MNO a verejnou správou**: „Ako riešenie vidím zameranie sa na kvalitu služieb, ktoré poskytujeme – takto môžeme zmeniť pohľad druhej strany – keď uvidia kvalitnú organizáciu, možno sa tiež budú korektne správať.“

„Riešením môže byť aj **vzdelávanie ľudí na druhej strane – úradníkov** - mali by sa aj prísť pozrieť, zažiť našu prácu.“

## **Prezentácia východísk, zhrnutie analýzy zahraničných mechanizmov akreditácie a prezentácia návrhu modelu možnej akreditácie v SR – CpF.**

**Otázka č. 4 (po prezentácii CpF): Dokážete si predstaviť existenciu na webe fungujúceho modelu umožňujúceho akreditáciu MNO? Ak áno, aké aspekty sa vám po jeho prvom predstavení zdajú podstatné pre jeho užitočné fungovanie? Načo netreba zabudnúť? Čo vám eventuálne prekáža?**

Odpovede na takto formulovanú otázku, ktorá zaznela ihneď po prezentácii návrhu modelu akreditácie zástupcami CpF, sa vyznačovali jednak oveľa väčšou mierou heterogenity ako pri predošlých otázkach a tiež si bolo možné všimnúť rozdiely medzi odpoveďami aktérov v regiónoch a v Bratislave.

Ako sme už uviedli, približne polovicu všetkých účastníkov fókusových skupín tvorili zástupcovia MNO – poskytovateľov sociálnych služieb. Ich obavy po prezentácii pramenili z **rizika duplicitného zaradovania sa do systému**, keďže už dnes sú nútení akreditovať sa v rámci uchádzania sa o dotácie na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Charakteristické otázky a komentáre k prezentácii boli nasledovné:

„My by sme privítali, že keď už sme zaregistrovaní v rámci sociálnych služieb, aby sme nemuseli tým prejsť znovu.“ „Nebude to práca navyše? Lebo už teraz to robíme. Bojím sa, že to nebude také jednoduché, že vždy budeme musieť niečo niekde dokladať.“

Ďalšia skupina komentárov / obáv prichádzala od predstaviteľov menších organizácií, ktoré **cítia silnú misiu, ale nechcú byť súčasťou náročných registračných procedúr**:

„Keď vznikne takýto systém, nestane sa to, že budú uprednostňované len akreditované organizácie? Čo potom tie ostatné, začínajúce alebo vznikajúce?“ „Nechcem, aby to bol výberový klub, kde sa malé organizácie nedostanú.“ „Členmi by mohli byť tie organizácie, ktoré plánujú žiadať o veľké európske granty, **nemalo by to byť povinné**.“

Inú skupinu vyjadrení tvoria tie, ktoré prezentovaný model vítajú **bez zásadných výhrad**:

„Takto by sa objektivizovalo, ktoré organizácie fungujú a sú kvalitné a ktoré nefungujú.“ „Mne sa to páči, vždy som o takomto systéme navigácie snívala – odbremenilo by nás to.“ „Vítam to, podporí to transparentnosť – mali by mať zverejnenú webovú stránku, orgány organizácie – štatutára, misiu na webe a výročnú správu“.

A napokon poslednú dôležitú sadu komentárov vyprodukovali viacerí bratislavskí účastníci, ktorí očakávali **ambicióznejší prístup**, ktorý by sa **viac zameral na porovnávanie kvality jednotlivých organizácií**, pričom navrhovaný model sa im na tento účel nepozdával ako postačujúci a to napriek tomu, že ideu urobiť v systéme poriadok oceňujú. Vyberáme kľúčové citácie z odpovedí:

„Ten nástroj, ktorý ste predstavili, nie je akreditácia. Ak má ten systém oddeliť „zrno od pliev“, tak to tento systém neurobí. Jediné, čo urobí, je administratívne uľahčenie, ale neumožní to VS nahliadnuť do toho, či je nejaká organizácia transparentná, alebo nie – z týchto dát neurobíte ranking, ktorý by hovoril o reálnom poradí organizácií – a to, že budú zverejnené informácie nehovorí nič o kvalite tých informácií – ak teda nie je ambícia ísť po certifikáciu v 4. úrovni (pozn.: vychádza z prezentácie CpF). Príde mi to také klamlivé, že

hovoríme, že ideme oddeľovať kvalitu od nekvality – lebo ideme vytvoriť prehľadný register, ušetriť financie, ktoré dávame na notárov, zjednodušiť administratívu. Ale ako špecificky sa to bude týkať prijímateľov verejných zdrojov? Lebo aj ostatné subjekty, ktoré sa rozhodnú pre právnu formu, majú tieto údaje. Čo sa týka akreditácie, až tá tretia a štvrtá úroveň môžu byť nazvané akreditáciou.“

„Súhlasím – ak by to bola len tá prvá a druhá úroveň, to je len to zjednodušenie – na tretej úrovni som bol prekvapený tým, aký je dôraz na to, aby to bolo strojovo a algoritmicky spracované – lebo neviem, čo mi dá tá informácia, že nejaká organizácia má o 10 bodov viac. Čo by som ja očakával už od tej tretej úrovne je, že to donúti organizácie zverejňovať informácie – donúti ich byť transparentnými – a potom je kopa ďalších organizácií, ktoré nedodávajú informácie k transparentnosti – a to by sa mohlo tou trojkou oddeliť. Ale to je moje hlavné očakávanie od tretej úrovne – to, že si **úradník spraví filtre a vyjde mu poradie - je málo cenná informácia** pre mňa. Čo ma ešte prekvapuje – neviem, **do akej miery sa tento systém uzatvára pred verejnosťou a MNO a otvára sa len VS** – mal by byť otvorený všetkým.“

„Nemalo by byť ambíciou tohto projektu aj ísť trošičku ďalej a prekonať existujúce nekvalitné databázy?“

„Moja motivácia prísť bola hlavne zistiť, ako by to mohlo fungovať a ako by sme to mohli využívať v donorskej úrovni. Prijal by som tretiu úroveň – **self reporting** – kde by mohli byť nielen formality, ale aj tvrdé veci. Môže byť otázka – uveďte link na webstránku, na výročnú správu – to je veľmi jednoduché – keď budú organizácie získavať verejné zdroje, budú mať motiváciu dávať tam tie dáta – tie **dáta tam budú – to porovnanie kvality je už na tých, ktorí to budú čítať.**“

„Podľa mňa je to skvelá myšlienka, zdá sa mi to možno málo ambiciózne na to, aká je to dobrá myšlienka – možno využiť to a byť ambicióznejší – a urobiť malú reformu – že by už návrh obsahoval zmeny – mohol by to byť ten priestor, kde by sa zhromažďovali reporty z projektov z verejných zdrojov – môže si to niekto prečítať, porovnať si to - pomohlo by to stransparentneniu celého prostredia.“

Ako vidieť z citovaných odpovedí na formulovanú otázku, úroveň vnímania návrhu modelu nástroja sa ocitá v pestrej škále od obáv, bezvýhradného prijatia a prijatia s výhradami až po vyslovené sklamanie z malej ambicióznosti uvažovaného modelu.

**Otázka č. 5: Keďže potreba zavedenia modelu akreditácie prichádza rovnako z prostredia MNO ako i VS, skúste si predstaviť, že ste na druhej strane. Ste tými, ktorí majú verejné zdroje zodpovedne a transparentne spravovať a poskytovať. Čo všetko by ste potrebovali vedieť o potenciálnych prijímateľoch, aby ste dokázali odlíšiť dôveryhodné organizácie od ostatných a aké procedúry sú nevyhnutné pre efektívny spôsob tohto rozlíšenia?**

Otázka vo forme „predstavte si...“ sa nám v kontexte témy zdala dôležitá a preto sme si ju nechali na koniec stretnutí. Fókusové skupiny sme začínali otázkou mapujúcou príklady systémovej dobrej praxe a ukončili vcítením sa do zodpovednosti za správu a objektívne prerozdelenie verejných zdrojov. Uvedomujeme si, že koncepcia, resp. implementovanie tzv. akreditačného nástroja do praxe by malo okrem iného umožniť posilňovanie dôvery a prehľbovanie princípov partnerstva medzi aktérmi VS a neziskového sektora a viacerí účastníci fókusových skupín takúto potrebu v odpovediach na viaceré predošlé otázky i vyjadrili.

Z odpovedí, ktoré sme získali na miestach konania fókusových skupín, vyberáme nasledovné, pretože sa v rôznych modifikáciách opakovali (treba zdôrazniť, že k tejto otázke sa na mieste vyjadrilo len približne 30 % účastníkov):

„**Miera toho, čo musíme dokladovať, môže vychádzať z donorského prostredia** – niekde existuje grantová schéma, ako sa môžu pridelať granty – napr. do 25 tisíc eur nepotrebujem zadávať finančné údaje.“

„Pozrime si formuláre, čo požaduje donorské prostredie a z toho urobme nejaký kompilát.“

„Musíme vedieť, kde vzniká kredit organizácie: koľko rokov, vecí, čoho musí urobiť. Napríklad aj mladá organizácia môže mať vysoký kredit - môže fungovať 2 roky, ale môže byť zložená zo skúsených expertov.“

„**Plne stačí existujúca právna úprava zákona o účtovníctve**, ktorá ukladá: povinnosť neziskovým organizáciám elektronicky zverejniť účtovnú závierku do 14. apríla nasledujúceho roka a povinnosť neziskovým organizáciám elektronicky zverejniť výročnú správu do 15. júla. Navrhujem túto povinnosť rozšíriť na všetky organizácie, ktoré sa uchádzajú o verejné zdroje“.

„Keby som bol úradník, z histórie organizácie, bilancie situácií, ktoré riešili a z informácií o zdrojoch, z ktorých čerpali prostriedky, by som vedel dosť“.

Keďže na zodpovedanie tejto otázky nezostávalo na konci jednotlivých skupín veľa času, vyzvali sme všetkých účastníkov, aby v prípade potreby doformulovali svoje predstavy a zaslali nám ich dodatočne e-mailom. Urobili tak piati – jedna účastníčka z Košíc, jedna účastníčka z Nitry a traja účastníci z Bratislavy. Ich obsažné návrhy potvrdzujú ambicióznú predstavu smerujúcu ku kvalitatívnemu rozlíšeniu zúčtovateľnosti MNO niekde v tretej až štvrtej úrovni navrhovaného modelu. Všetky doplnenia sú súčasťou celkového zápisu z fókusových skupín.